

Marek Herma

Kraków

Miejsce Instytutu Historii Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie w badaniach poświęconych historii najnowszej w ostatnim dziesięcioleciu

W Instytucie Historii Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie badania nad dziejami najnowszymi prowadzone są w kilku katedrach: Katedrze Najnowszej Historii Polski, Katedrze Najnowszej Historii Powszechnej, Katedrze Historii XIX wieku oraz Katedrze Edukacji Historycznej. Od 2010 r. problematyka dziejów najnowszych jest podejmowana także w odrębnej jednostce funkcjonującej w strukturach Instytutu Historii — Pracowni Historii i Kultury Mniejszości Etnicznych i Narodowych.

Katedrą Najnowszej Historii Polski utworzoną w 2000 r. początkowo kierował prof. dr hab. Ludwik Mrocza, a od 2009 r., po przejściu prof. Mroczy na emeryturę, funkcję tę pełni prof. dr hab. Jacek Chrobaczyński.

Prof. Ludwik Mrocza główne swoje prace poświęcił pozycji Polski w Europie po I wojnie światowej oraz problemom wewnętrznym Drugiej Rzeczypospolitej. Przedmiotem jego badań były m.in. stosunki polsko-ukraińskie podczas I wojny światowej oraz w pierwszych latach Drugiej Rzeczypospolitej¹⁴¹, struktury społeczne na przełomie XIX i XX w. oraz w pierwszej połowie XX w.¹⁴², a także dzieje lokalnych struktur Polskiej Partii Socjalistycznej w okresie międzywojennym¹⁴³.

Zainteresowania badawcze prof. Jacka Chrobaczyńskiego obejmują przede wszystkim dzieje Polski podczas II wojny światowej. W związku z tym prowadzi badania nad historią lokalną i regionalną, koncentrując uwagę na sytuacji społeczeństwa polskiego pod okupacją niemiecką i sowiecką¹⁴⁴. Ważnymi polami badawczymi, którym niezmiennie poświęca wiele uwagi, są ponadto: historia okupowanego Krakowa¹⁴⁵, dzieje szkolnictwa w okupowanej przez Niemców Małopolsce¹⁴⁶ oraz martyrologia ludności żydowskiej¹⁴⁷. W swej najnowszej

¹⁴¹ M. Mrocza, *Spór o Galicję Wschodnią 1914–1923*, Kraków 1998.

¹⁴² Idem, *Krakowianie: szkice do portretu zbiorowego w dobie industrialnej transformacji 1890–1939*, Kraków 1999.

¹⁴³ Idem, *Łódzka organizacja Polskiej Partii Socjalistycznej w latach 1918–1926*, Łódź 1971; idem, *Fenomen robotniczy Drugiej Rzeczypospolitej: studia z dziejów społecznych łódzkiej klasy robotniczej (1918–1939)*, Kraków 1987.

¹⁴⁴ J. Chrobaczyński, „Nie okrył się niesławą naród polski”. *Spoleczne aspekty września 1939 roku*, Kraków 2002; idem, *Compiègne 1940. Klęska Francji w recepcji i postawach społeczeństwa polskiego*, Kraków 2010.

¹⁴⁵ Idem, *Postawy, zachowanie, nastroje: społeczeństwo Krakowa wobec wojny i okupacji 1939–1945*, Kraków 1993.

¹⁴⁶ Idem, *Praca oświatowa w Krakowie 1939–1945*, Kraków 1986; idem, *Nauczyciele w okupowanym Krakowie 1939–1945*, Kraków 1989; idem, *Nauczyciele małopolscy. Portret zbiorowy 1939–1945*, Kraków 2004.

¹⁴⁷ *Holokaust. Lekcja historii. Zagłada Żydów w edukacji szkolnej*, red. J. Chrobaczyński, P. Trojański, Kraków 2004.

książce¹⁴⁸ prof. Chrobaczyński podnosi ważki problem odpowiedzialności za napisane słowa, problem ważny zarówno dla historyków, szczególnie zajmujących się dziejami najnowszymi, jak i dla wszystkich ludzi pióra.

Znaczące zasługi na polu badań nad historią Polski okresu międzywojnia położył prof. dr hab. Jerzy Gołębiowski, pracownik Zakładu Historii Najnowszej (1988–2000), a następnie Katedry Najnowszej Historii Polski (2000–2010), zmarły 3 XI 2010 r. Charakterystyczną cechą jego dorobku była stałość zainteresowań szeroko pojętą historią gospodarczą, przy równoległej aktywności na innych polach badawczych. Do najważniejszych z nich należą dzieje gospodarcze i społeczne Polski międzywojennej. W każdej z tych dziedzin prof. Gołębiowski pozostawił swój trwały i znaczący dorobek¹⁴⁹.

W Katedrze Najnowszej Historii Polski kierowanej przez prof. dr hab. Jacka Chrobaczyńskiego pracują aktualnie: dr hab. prof. UP Andrzej Leon Sowa, dr hab. prof. UP Mariusz Wołos, dr Anna Zapalec oraz dr Mariusz W. Majewski.

W polu badawczym dr hab. prof. UP Andrzeja Leona Sowy pozostaje problematyka ostatnich lat Drugiej Rzeczypospolitej i polskiego wysiłku zbrojnego podczas II wojny światowej¹⁵⁰, stosunki polsko–ukraińskie podczas II wojny światowej i w pierwszych latach powojennych¹⁵¹, dzieje Polski Ludowej¹⁵² oraz wybrane zagadnienia historiografii i dziejów nauki.

Zainteresowania badawcze dr hab. prof. UP Mariusza Wołosa skupiają się na historii stosunków międzynarodowych i dziejach dyplomacji, zwłaszcza polskiej, sowieckiej i francuskiej w latach 1918–1939¹⁵³, biografistyce¹⁵⁴, historii wojskowości, historii Związku

¹⁴⁸ Idem, *Historyk przed sądem. Kilka uwag o historii, prawie i moralności*, Toruń 2011.

¹⁴⁹ J. Gołębiowski, *Spór o etatyzm wewnątrz obozu sanacyjnego w latach 1926–1939*, Kraków 1978; *W stulecie polskiego ruchu robotniczego: studia i rozprawy*, red. J. Gołębiowski, Kraków 1982; idem, *Sektor państwowy w gospodarce Polski międzywojennej*, Warszawa–Kraków 1985; idem, *Przemysł wojenny w Polsce 1918–1939*, Kraków 1990; idem, *Przemysł zbrojeniowy Drugiej Rzeczypospolitej 1918–1939*, Pionki 1993; idem, *COP: dzieje industrializacji w rejonie bezpieczeństwa 1922–1939*, Kraków 2000; *Kapitał państwowy w spółkach prawa handlowego u schyłku Drugiej Rzeczypospolitej: szczegółowe sprawozdanie działalności przedsiębiorstw o kapitale mieszanym za rok 1937 wzgl. 1937/1938*, wstęp i oprac. J. Gołębiowski, Kraków 2004; *Od niepodległości do nowoczesności: Centralny Okręg Przemysłowy 1937–1939 = From independence to industrialisation: Central Industrial Region 1937–1939*, wstęp J. Gołębiowski, red. K. Adamek, współpraca A. Garbacz, tł. D. Nowak, Stalowa Wola 2007.

¹⁵⁰ A. L. Sowa, *U progu wojny. Z dziejów spraw wewnętrznych i polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej*, Kraków 1997; *Historia Polski 1918–1945* [Cz. Brzoza, A. L. Sowa], Kraków 2006.

¹⁵¹ Idem, *Stosunki polsko–ukraińskie 1939–1947*, Kraków 1998.

¹⁵² Idem, *Od Drugiej do Trzeciej Rzeczypospolitej (1945–2001)*, *Wielka Historia Polski*, t. X, Kraków 2001; idem, *Historia polityczna Polski 1944–1991*, Kraków 2011.

¹⁵³ M. Wołos, *Francja–ZSRS. Stosunki polityczne w latach 1924–1932*, Toruń 2004; *Polskie Dokumenty Dyplomatyczne. 1931*, red. M. Wołos, Warszawa 2008; *Polska bez Marszałka. Dylematy piłsudczyków po 1935 roku*, zbiór studiów pod red. M. Wołosa i K. Kani, Toruń 2008; *Miunchiensekoje soglaszenije 1938 goda: istorija i sowriemiennost'. Sbornik statiej*, red. N. S. Lebediewa, M. Wołos, sostawitiel: J. M. Korszunow, Moskwa 2009; M. Wołos, J. Kantor, *Triuegolnik Moskwa–Warszawa–Berlin. Oczerki istorii sowietsko–polsko–giernanskich odnoszenij w 1918–1939 gg.*, Sankt Pietierburg 2011.

¹⁵⁴ M. Wołos, *Alfred Chlapowski (1874–1940). Biografia ambasadora Polski we Francji*, Toruń 1999; idem, *General dywizji Bolesław Wieniawa–Długoszowski. Biografia wojskowa*, Toruń 2000.

Sowieckiego¹⁵⁵, historii Europy Środkowej w okresie I wojny światowej¹⁵⁶, dziejach mniejszości narodowych w Polsce i emigracji gruzińskiej we Francji oraz historii współczesnej historiografii polskiej i rosyjskiej.

Przedmiotem badań dr Anny Zapalec są stosunki polsko–rosyjskie i polsko–ukraińskie po 1939 r., historia Kresów Wschodnich Drugiej Rzeczypospolitej podczas pierwszej okupacji sowieckiej¹⁵⁷, represje i zbrodnie komunistyczne w okresie stalinowskim ze szczególnym uwzględnieniem deportacji i przymusowych przesiedleń ludności, a także działalność Polskiego Państwa Podziemnego na rzecz zorganizowania pomocy dla żołnierzy brytyjskich przebywających na terytorium okupowanej Polski podczas II wojny światowej¹⁵⁸.

Dr Mariusz W. Majewski koncentruje się w swoich badaniach na przemianach cywilizacyjnych i gospodarczych w okresie Drugiej Rzeczypospolitej, dziejach techniki w Polsce¹⁵⁹ oraz handlu bronią w Europie w okresie międzywojennym.

W ostatniej dekadzie pracownikami Katedry Najnowszej Historii Polski byli ponadto: dr Jerzy Zawistowski, dr Marian Fortuna, dr Anna Paciorek oraz dr Czesław Michalski. Zainteresowania badawcze dr. Jerzego Zawistowskiego¹⁶⁰ (przeszedł na emeryturę w 2003 r.) dr. Mariana Fortuny¹⁶¹ (zmarł 3 V 2006 r.) oraz dr Anny Paciorek¹⁶² (przeszła na emeryturę w 2010 r.) koncentrowały się na historii Polski XX w., ze szczególnym uwzględnieniem historii regionalnej. Obszary badawcze dr. Czesława Michalskiego (przeszedł na emeryturę w 2011 r.) obejmowały dzieje polskiego sportu i turystyki w XX w., zarówno w wymiarze krajowym¹⁶³, jak i regionalnym¹⁶⁴, oraz biografistykę.

Katedrą Najnowszej Historii Powszechnej utworzoną w 2000 r. początkowo kierował prof. dr hab. Andrzej Kastory, a od 2009 r., po przejściu prof. Kastorego na emeryturę, funkcję tę pełni dr hab. prof. UP Andrzej Essen. Prof. Andrzej Kastory położył wybitne zasługi na polu badań nad historią powszechną XX w. Charakterystyczną cechą dorobku Profesora jest stałość zainteresowań dziejami politycznymi XX stulecia, zwłaszcza historią stosunków międzynarodowych i dyplomacji. Swoje główne prace poświęcił dziejom Europy Środkowej

¹⁵⁵ *Rewolucyonnaja Rossija 1917 g. i polskij wopros. Nowyje istoczniki, nowyje wzglady. Sbornik statiej, otwietstwiennyje*, red. M. Wołos, A. Oriechow, Moskwa 2009.

¹⁵⁶ *Narody Gabsburgskoj monarchii w 1914–1920 gg: ot nacyonalnych dwizenij k sozdaniju nacyonalnych gosudarstw*, t. I, *Otwietstwiennyje*, red. G. Szkundin, M. Wołos, Moskwa 2012 [w druku].

¹⁵⁷ A. Zapalec, *Ziemia tarnopolska w okresie pierwszej okupacji sowieckiej (1939–1941)*, Kraków 2007.

¹⁵⁸ Idem, „Dorsze”. *Żołnierze brytyjscy na ziemiach polskich w czasie II wojny światowej* [książka złożona do druku w Wydawnictwie Naukowym Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, po recenzji].

¹⁵⁹ M. W. Majewski, *Samoloty i zakłady lotnicze II Rzeczypospolitej*, Warszawa 2006 [II wyd. Warszawa 2008]; idem, *Przemysł lotniczy w Lublinie 1919–1939*, Warszawa 2009.

¹⁶⁰ *Jaworzno: zarys dziejów do 1939 roku*. Praca zbiorowa pod red. J. Hampla i J. Zawistowskiego, Kraków 1995; *Jaworzno: zarys dziejów w latach 1939–1990*. Praca zbiorowa pod red. J. Zawistowskiego [aut. M. Fortuna i in.], Kraków–Jaworzno 1996.

¹⁶¹ M. Fortuna, *Szkolnictwo podstawowe w Okręgu Szkolnym Krakowskim: 1945–1961*, Kraków 1987; *Jaworzno: zarys dziejów w latach 1939–1990...*

¹⁶² A. Paciorek, *Uruchomienie i upaństwowienie przemysłu Krakowa oraz jego przeobrażenia w latach 1945–1949*, Kraków 1991.

¹⁶³ Cz. Michalski, *75 lat Akademickiego Związku Sportowego w Polsce*, Kraków 1983.

¹⁶⁴ Idem, *Akademicki Związek Sportowy w Krakowie*, cz. I: 1909–1945, Kraków 2007; idem, cz. II: 1945–2009 [książka złożona do druku w Wydawnictwie Naukowym Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie].

ze szczególnym uwzględnieniem spraw czeskich¹⁶⁵ i bałkańskich¹⁶⁶. Obszerne i gruntowne kwerydy zagraniczne zaowocowały wartościowymi monografiami prezentującymi sprawy państw środkowo- i wschodnioeuropejskich w polityce Związku Sowieckiego oraz Wielkiej Brytanii¹⁶⁷. Swoje zainteresowania skierował także na biografistykę historyczną, czego efektem jest ważna poznawczo monografia poświęcona Winstonowi Churchillowi¹⁶⁸.

Zainteresowania badawcze dr. hab. prof. UP Andrzeja Essena obejmują dzieje Europy Środkowej w okresie międzywojennym. Prowadzi badania nad stosunkami międzynarodowymi w centralnej części starego kontynentu, badania nad środkowoeuropejską polityką Czechosłowacji i Polski w latach 1918–1938, koncepcjami integracyjnymi w Europie Środkowej w okresie międzywojennym, rewizjonizmem traktatowym, problematyką mniejszości narodowych, kwestią Anschlussu Austrii, zagadnieniami gospodarczymi, sprawami finansowymi państw środkowoeuropejskich jako zagadnieniem międzynarodowym oraz historią historiografii czechosłowackiej i czeskiej poświęconej problemom XX w. Z zakresu tej problematyki napisał dwie fundamentalne prace, oparte na gruntownych kweryndach zagranicznych i polskich¹⁶⁹.

W Katedrze Najnowszej Historii Powszechnej kierowanej przez dr. hab. prof. UP Andrzeja Essena pracują aktualnie: dr hab., prof. UP Marek Herma oraz dr Joanna Janus.

Zainteresowania badawcze dr. hab., prof. UP Marka Hermy obejmują dzieje wojskowości przełomu XIX i XX w. oraz XX stulecia. Swoje wysiłki badawcze koncentruje na kilku obszarach: historii wojen morskich i morskiej sztuki wojennej, ze szczególnym uwzględnieniem działań flot podczas I wojny światowej, historii militarnej Rosji, biografistyce historycznej, historii historiografii polskiej i rosyjskiej poświęconej problematyce wojennomorskiej, analizie misji sił specjalnych (płetwonurków bojowych, spadochroniarzy, sił szturmowych) podczas II wojny światowej. Efektem zakrojonych na szeroką skalę badań archiwalno-bibliotecznych w placówkach naukowych Sankt Petersburga są m.in. dwie monografie, w których wieloaspektowo przedstawiono związki operacyjne Rosyjskiej Cesarskiej Marynarki Wojennej walczące na akwenach europejskich podczas I wojny światowej¹⁷⁰.

Przedmiotem badań dr Joanny Janus były do niedawna dzieje polityczne państw Europy Środkowej po II wojnie światowej, ze szczególnym uwzględnieniem stosunku polskich i czechosłowackich kół politycznych do kwestii przyjęcia planu Marshalla. Rezultatem prowadzonych badań jest ważna poznawczo monografia poświęcona politycznym aspektom planu Marshalla, która oparta została na obszernej i gruntownej kweryndzie w archiwach pol-

¹⁶⁵ A. Kastory, *Rewanż za Monachium. Z dziejów czechosłowackiej polityki wobec sąsiadów w latach 1945–1947*, Kraków 1996.

¹⁶⁶ Idem, *Pokój z Rumunią, Bułgarią, Węgrami w polityce wielkich mocarstw 1944–1947*, Rzeszów 1981.

¹⁶⁷ Idem, *Finlandia w polityce mocarstw, 1939–1940*, Kraków 1993; idem, *Złowrogie sąsiedztwo. Rosyjska polityka wobec europejskich państw ościennych w latach 1939–1940*, Kraków 1998; idem, *Wielka Brytania wobec wydarzeń w Europie Środkowej*, Kraków 2009.

¹⁶⁸ Idem, *Winston Spencer Churchill*, Wrocław 2004.

¹⁶⁹ A. Essen, *Polska a Mała Ententa 1920–1934*, Warszawa–Kraków 1992; idem, *Polityka Czechosłowacji w Europie Środkowej w latach 1918–1932*, Kraków 2006.

¹⁷⁰ M. Herma, *Pod banderą św. Andrzeja. Rola Floty Czarnomorskiej w realizacji koncepcji strategicznych (militarnych) Rosji w latach 1914–1917*, Kraków 2002; idem, *Rosyjska flota wojenna na Bałtyku w latach 1905–1917*, Kraków 2010.

szych i zagranicznych¹⁷¹. Aktualnie dr Joanna Janus prowadzi badania nad polityką Wielkiej Brytanii wobec Turcji po II wojnie światowej.

Problematyka dziejów XX stulecia jest obecna w pewnym zakresie także w badaniach pracowników Katedry Historii XIX wieku oraz Katedry Edukacji Historycznej.

Od roku akademickiego 2009/2010 Katedrą Historii XIX w. kieruje dr hab. prof. UP Kazimierz Karolczak. W pięcioosobowej katedrze czterech pracowników zajmuje się w swych badaniach problematyką XX stulecia: dr hab. prof. UP Kazimierz Karolczak, dr hab. prof. UP Józef Hampel, dr Łukasz Tomasz Sroka oraz mgr Konrad Meus.

Zainteresowania badawcze dr. hab. prof. UP Kazimierza Karolczaka dotyczące historii najnowszej koncentrują się na badaniu struktur społecznych na przełomie XIX i XX w. oraz w pierwszej połowie XX w., ze szczególnym uwzględnieniem ziemianstwa, mieszczaństwa i arystokracji galicyjskiej. Równolegle jest aktywny na innych polach badawczych, spośród których najważniejsze to: studia nad dziejami Krakowa i Lwowa, problemy narodowościowe i wyznaniowe (Polacy, Ukraińcy, Żydzi), parlamentaryzm, regionalistyka oraz biografistyka. Efektem szeroko zakrojonych, gruntownych kwerend w archiwach polskich i zagranicznych jest fundamentalna praca poświęcona rodowi Dzieduszyckich (doprowadzona do 1945 r.), która doczekała się w krótkim czasie wznowienia¹⁷². Ukoronowaniem studiów nad dziejami Krakowa jest natomiast ważna poznawczo monografia poświęcona właścicielom domów w historycznej stolicy Małopolski na przełomie XIX i XX stulecia¹⁷³.

Przedmiotem badań dr. hab. prof. UP Józefa Hampla są dzieje społeczno-gospodarcze Polski międzywojennej, w tym przede wszystkim dzieje ruchu ludowego i przemiany w świadomości społeczno-politycznej chłopów polskich w Małopolsce¹⁷⁴. Znaczące miejsce w jego dorobku zajmuje ponadto dziewiętnaście monografii regionalnych, m.in. Bochni, Tarnowa, Leżajska, Brzeska, Suchej Beskidzkiej, Makowa Podhalańskiego, Nowego Targu, Jaworzna i in. oraz redagowanie lub współredagowanie kilku z nich.

Zainteresowania badawcze dr. Łukasza Tomasza Sroki dotyczące historii najnowszej koncentrują się na przemianach zachodzących wśród Żydów polskich (głównie z terenu Galicji) na przełomie XIX i XX w. Równocześnie jest aktywny na innych polach badawczych, które obejmują m.in. historię Izraela, dzieje Żydów i kultury żydowskiej, migrację Żydów polskich do Izraela, dzieje Krakowa i Lwowa, problemy narodowościowe i wyznaniowe (Polacy, Niemcy, Rosjanie, Ukraińcy, Żydzi), dzieje wolnomularstwa, badania struktur społecznych w pierwszej połowie XX w. (szczególnie elit) oraz historię komunikacji społecznej. Efektem prowadzonych badań są ważne poznawczo, dobrze udokumentowane monografie¹⁷⁵.

¹⁷¹ J. Janus, *Polska i Czechosłowacja wobec planu Marshalla*, Kraków 2001.

¹⁷² K. Karolczak, *Dzieduszyccy. Dzieje rodu. Linia poturzycko-zarzecka*, Kraków 2000 [wyd. II, Kraków 2001].

¹⁷³ Idem, *Właściciele domów w Krakowie na przełomie XIX i XX w. Z badań nad dziejami Krakowa*, Kraków 1987.

¹⁷⁴ J. Hampel, *Stronnictwo Ludowe i antysanacyjne wystąpienia chłopów powiatu ropczyckiego i dębickiego 1931–1939*, Kraków 1977; idem, *Narodziny i rozwój ruchu socjalistycznego w Tarnowskim, Tarnów 1982; Strajk chłopski w Małopolsce w sierpniu 1937 roku* [wspólnie z K. Przybosiem i B. Dereniem], Warszawa 1988; idem, *Chłopów polskich drogi do demokracji: studia i szkice*, Kraków 2008.

¹⁷⁵ Ł. T. Sroka, *Żydzi w Krakowie. Studium o elicie miasta. 1850–1918*, Kraków 2008; idem, *Sprawiedliwi chcą być doskonali. Z dziejów wolnomularstwa w Krakowie od XVIII wieku do współczesności*, „Biblioteka Krakowska” nr 154, Kraków 2010; *70 lat Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (1934–2004)*, Warszawa 2004 [wspólnie z O. Rzegotką].

Mgr Konrad Meus, asystent w Katedrze Historii XIX w., zajmuje się stosunkami społeczno–gospodarczymi w miastach galicyjskich na przełomie XIX i XX stulecia oraz podczas pierwszej wojny światowej, życiem codziennym mieszkańców Galicji w latach Wielkiej Wojny, dziejami Lwowa i jego elit gospodarczych w okresie międzywojennym. Aktualnie przygotowuje rozprawę doktorską zatytułowaną „Wadowice w latach 1772–1918. Studium społeczno–gospodarcze”.

Katedrą Edukacji Historycznej utworzoną w 2003 r. kierował do końca roku akademickiego 2010/2011 dr hab. prof. UP Czesław Nowarski. Od roku akademickiego 2011/2012, po przejściu prof. Nowarskiego na emeryturę, funkcję p.o. kierownika Katedry pełni prof. dr hab. Bożena Popiołek, sprawująca równoległe funkcję kierownika Zakładu Historii Kultury. Spośród byłych lub aktualnych pracowników Katedry Edukacji Historycznej badania nad historią najnowszą prowadzili, bądź prowadzą: dr hab. prof. UP Czesław Nowarski, dr Józef Brynkus, dr Agnieszka Chłosta–Sikorska oraz dr Piotr Trojański.

Zainteresowania badawcze dr. hab. prof. UP Czesława Nowarskiego w zakresie historii najnowszej koncentrowały się na historii oświaty i szkolnictwa w Polsce po 1945 r., kształceniu nauczycieli akademickich w Polsce po drugiej wojnie światowej oraz regionalizmie w edukacji historycznej. Efektem prowadzonych w tym zakresie badań są dwie monografie¹⁷⁶.

Przedmiotem badań dr. Józefa Brynkusa jest przede wszystkim problem komunistycznej indoktrynacji w edukacji historycznej w Polsce w latach 1944–1989. Omówieniu zasygnalizowanej problematyki zamierza poświęcić obszerną rozprawę. Równoległe pozostaje aktywny na innych polach badawczych, obejmujących m.in. szeroko pojętą świadomość oraz tożsamość narodową i historyczną Polaków w XX stuleciu, a także problem holokaustu w edukacji szkolnej.

Zainteresowania badawcze dr Agnieszki Chłosty–Sikorskiej obejmują dzieje Polski w XX w. Prowadzi badania nad historią społeczną, przede wszystkim nad historią kobiet oraz rodziny. W kręgu jej zainteresowań badawczych pozostaje ponadto historia lokalna i regionalna, m.in. życie codzienne w Krakowie po II wojnie światowej.

Dr Piotr Trojański uwagę badawczą skierował na życie społeczno–gospodarcze Żydów małopolskich w okresie międzywojennym¹⁷⁷ oraz na pamięć i upamiętnianie zagłady Żydów w Polsce i Izraelu w latach 1947–1989¹⁷⁸. Pracę naukowo–dydaktyczną w Katedrze Edukacji Historycznej łączy z funkcją kierownika Pracowni Historii i Kultury Mniejszości Etnicznych i Narodowych. Celem utworzonej w 2010 r. pracowni jest prowadzenie badań nad historią i kulturą żydowską oraz Holokaustem. Aktualnie podejmowane są działania na rzecz poszerzenia obszaru badawczego o zagadnienia związane z historią i kulturą innych mniejszości narodowych i etnicznych, głównie Ukraińców, Niemców, Romów i Łemków. Zakres geograficzny problematyki obecnej w badaniach pracowni nie jest ograniczony wyłącznie do Polski, gdyż planowane jest poszerzenie obszaru badań o zagadnienia związane z życiem Polonii, a także innych mniejszości narodowych w Europie i na świecie. Realizacją tych celów zaj-

¹⁷⁶ Cz. Nowarski, *Akademickie kształcenie nauczycieli historii w Polsce (1945–1980)*, Kraków 1999; idem, *Chłopi polscy w podręcznikach historii 1945–1980*, Kraków 2006.

¹⁷⁷ P. Trojański, *Żydzi w województwie krakowskim 1918–1939: studia statystyczne nad aktywnością społeczno–zawodową*, Kraków 2009.

¹⁷⁸ *Holokaust. Lekcja historii. Zagłada Żydów w edukacji szkolnej*, red. J. Chrobaczyński, P. Trojański, Kraków 2004; *Auschwitz i Holokaust: dylematy i wyzwania polskiej edukacji*, red. P. Trojański, Oświęcim 2008; *Poles & News: history — culture — education*, red. M. Misztal, P. Trojański, Kraków 2011.

mują się głównie pracownicy naukowo–dydaktyczni oraz doktoranci i studenci Instytutu Historii, w którym powstała inicjatywa utworzenia pracowni. Równocześnie w jej działalność angażują się także pracownicy innych jednostek naukowo–dydaktycznych Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie zainteresowani tą problematyką. W roku akademickim 2011/2012 w działalność pracowni zaangażowani są: dr Piotr Trojański (kierownik), prof. dr hab. Jacek Chrobaczyński (Instytut Historii), prof. dr hab. Michał Śliwa (Instytut Politologii), prof. dr hab. Piotr Borek (Instytut Filologii Polskiej), dr Isabel Röskau–Rydel (Instytut Neofilologii), dr Aleksandra Bednarowska (Instytut Neofilologii), dr Anna Zapalec (Instytut Historii), mgr Renata Łuczyńska (doktorantka), mgr Leszek Gorycki (doktorant) oraz mgr Martyna Grądzka (doktorantka). Formą aktywności Pracowni Historii i Kultury Mniejszości Etnicznych i Narodowych jest organizowanie konferencji tematycznych, seminariów i sesji edukacyjnych (ogólnopolskich i międzynarodowych) poświęconych m.in. Holokaustowi i innym zbrodniom ludobójstwa, a także stosunkom polsko–żydowskim w XX w.